
„TOVAHALADÓ CSÁRDÁS” 2.

---

2. FEJLESZTÉSI MŰVÉSZETI MODUL

KÉSZÍTETTE: DR. PÁLI JUDIT, KOVÁCS ÉVA, SIPOS ERZSÉBET,
SCHMIDTNÉ BALÁS ESZTER, TARNAI LÁSZLÓ, VITÉZ GYÖNGYVÉR

MODULLEÍRÁS

2. MODUL. „TOVAHALADÓ CSÁRDÁS” 2.

A modul célja	<ul style="list-style-type: none"> – preventív célú képesség- és készségfejlesztés, – tanulási nehézségek megelőzése, – szociokognitív funkciók fejlesztése, – szociabilitás fejlesztése, – kulturális beágyazódás a hagyományok rendszerébe
Időkeret	15 perc
Ajánlott korosztály	1–2. osztály A gyermekek funkcionális életkorához igazítottan
Modulkapcsolódási pontok	<p>Kapcsolódó modulok: Keresztmodulok, Fejlesztési keresztmodulok, Fejlesztési művészeti modulok</p> <p>A „Tovahaladó csárdás” előzze meg az „Egylépéses csárdást” és a modulok (belső) számozásuk szerint következzenek egymás után!</p>
A képességfejlesztés fókuszai	<ul style="list-style-type: none"> – motoros koordináció alapfolyamatai, – észlelési folyamatok (kiemelten a téri tájékozódás funkciói), – figyelmi folyamatok, – emlékezeti folyamatok, – testtudat kialakítását támogató funkciók, – érzelmi, szociális és kapcsolati folyamatok

AJÁNLÁS: FEJLESZTÉSI CÉLOK

A gyermekek tevékenységeikben fokozatosan előbbre lépnek a téri tájékozódásban, jobb-bal differenciálásában, az időiség megértésében. A szeriális szerveződés támogatása, a soralkotásra, sorozatképzésre való képesség kialakítása a fő feladatunk.

A mozgás által jól fejlődik a figyelem és az emlékezet együttese, amely a kontrollfunkciók fejlődésével (serkentés-gátlás) elvezetnek a tudatos döntés meghozatalához, amely nem nélkülözi a gondolkodás részvételét sem. Természetesen a motoros-táncos moduloknak fő funkciói a mozgás és a zeneiség köré szerveződnek.

TÁMOGATÓ RENDSZER

Keresztmodulok, Fejlesztési keresztmodulok, Fejlesztési művészeti modulok

Tanulmány a „Matematika kompetenciák fejlesztése célzott képesség-, készségfejlesztéssel” FKM és BFMŰ modulokhoz

dr. Páli Judit:

A gondolkodási stratégia fejlődése és fejlesztési lehetőségei, bölcsészdoktori disszertáció, ELTE, Budapest, 1980.

dr. Páli Judit:

Játék és gondolkodási stratégia, I., II., III., Óvodai Nevelés, 1984, 6., 7., 8. szám

dr. Páli Judit, Forgách Balázs:

Diagnosztikus és korrekciós programcsomag, Pihenő mackók gyermekkártya, Kukucs Stúdió Játékműhely; Novum Kiadó, Budapest, 2005.

dr. Páli Judit–Kukucs Stúdió akkreditált pedagógus-továbbképző tanfolyama:

A játék (a közös játék) szerepe az idegrendszer fejlődésében és a szocializációban

Dr. Spencer Kagan:

Kooperatív tanulásszervezés

Csillagszem Fejlesztő Általános Iskola

Prevenációs programja

Dyscalculiás, Dyslexiás Gyermekekért Alapítvány keretében:

A matematikai tanulási nehézségekkel/zavarokkal küzdő gyermekek fejlesztése matematika órán és azon kívül – pedagógus-továbbképzés, ismételt akkreditálása folyamatban

Dyscalculiás, Dyslexiás Gyermekekért Alapítvány keretében:

A matematikai tanulási zavarokkal küzdő/fejlődési dyscalculiás gyermekek vizsgálata – 18 éves korig – pedagógus-továbbképzés, ismételt akkreditálása folyamatban

Prof. PhD Ladislav Košč CSc.

Kalkulia III. tesztcsomag (DYS Alapítvány standardizálta, magyarországi reprezentatív minta alapján. A tesztcsomagot a DYS Alapítvány gondozza. A dyscalculia vizsgálatokat a Csillagszem Fejlesztő Általános Iskola és Tanulást Segítő Fejlesztő Központban végezzük, koveva@dys.hu)

ÉRTÉKELÉS

A differenciáló pedagógia elterjedésével a Tyler-féle elképzelés mentén fontossá vált a pedagógiai célok felülvizsgálata, a gyermekek előzetes széles körű tapasztalatainak figyelembevétel, és az értékelés differenciáltabbá válása. Saját munkánkban, amely a fejlesztő céloknak rendelődik alá, főként a diagnosztikus értékelést használjuk a játészó folyamatba ágyazva. (Felhasznált irodalom: Didaktika, Falus Iván [szerk.], 1998.)

Törekszünk arra, hogy a gyermekek önellenőrzéssel vagy egymás ellenőrzésével azonnal korigálni tudják tevékenységeik lépéseit. Ezekkel a célkitűzéseinkkel pszichológiai tekintetben nagymértékben kihasználjuk azt a többletet, amely Vigotszkij munkásságához köthetően a fejlődéslélektan egyik alapigazsága: mit tud a gyermek kis segítségével, amit egyedül még nem...

Esetünkben a modulok munkamódszerei azt a célt valósítják meg, hogy lehetőleg a gyermekek váljanak egymás segítőivé, ezzel adunk hangsúlyt a szocio-kognitív folyamatoknak.

Az iskolában tanuló gyerekek között igen nagy különbség mutatkozhat a kognitív képességek, a fejlődési ütem terén, illetve az otthonról hozott ismeretek, tanulásra való motiváltság szintjeiben. Ezek a különbségek a művészetek iránti érdeklődésben, készségtárgyakhoz való viszonyban is erősen megmutatkoznak. Fontos, hogy a készségtárgyakat tanító pedagógus maximálisan rugalmasan kezelje az egyéni adottság-, képességbeli különbségeket.

A készségtárgyakban a művészeti produktumok (képzőművészeti alkotások, éneklés, táncolás, mozgásos tevékenységek stb.) minőségi értékelésénél a pedagógusok értékelő magatartásának, valamint a tanulók kölcsönös és önértékelésének jellemzője a pozitívumokra való támaszkodás, az elért sikerek, eredmények megerősítése. Ezáltal a pozitív véleménynyilvánítások erősítik a tanulók belső motivációját, önbizalmát az adott művészeti tevékenységek iránt. A tévedések megbeszélése, kijavítása közösen történik. A hibák elfogadása, a tanulási folyamat részekénti kezelése biztosságot ad a gyermekeknek.

AZ ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

A szöveges értékelésbe beépítetten (félév, illetve év végén) a gyermek önmagához történő fejlődését figyelembe véve – a képességfejlesztés területére fókuszáltnak.

AZ ÉRTÉKELÉS IDEJE

Minden tevékenység – módszertől függetlenül – ellenőrzéssel, értékeléssel zárul, hiszen az eredményességhez, hatékonysághoz elengedhetetlen az azonnali visszacsatolás.

AZ ÉRTÉKELÉS SZEMÉLYE

Az ellenőrzés, értékelés személye függ a tanítási-tanulási folyamat szervezési módjától; lehetőleg a csoportos tevékenységeknél a gyermekek maguk értékeljenek (lásd a az FKM és BFMÜ modulokhoz készített tanulmányt: Szemléletváltás. Tanulmány a matematika kompetenciák fejlesztése célzott képesség-, készségfejlesztéssel).

1. A csoportban végzett munka ellenőrzésére ajánlott beiktatni:

- a) A csoportos önellenőrzési, önértékelési módszert; a közösen végzett munka csoportos önellenőrzése, közös szóbeli önértékelése az együttes felelősségvállalást, egymás segítségét, egymásrautaltságát eredményezi, mely közösségtudat kialakításában, fejlesztésében játszik nagy szerepet.
- b) Az egymás csoportos ellenőrzésére, értékelésére alkalmas módszert, amely a csoportok közötti együttműködést, bizalmat erősíti. Egymás pozitív megerősítésével, az építő kritikák megfogalmazásával hozzájárul a csoportok közötti kommunikációhoz.

2. A páros munkák heterogén vagy homogén pár esetén is páros ellenőrzéssel, értékeléssel zárulnak:

- a) Heterogén pár esetén nagy hangsúlyt kap az egymásrautaltság, hiszen a tanuláskor is a segítség, a támogatás erős, az ellenőrzéskor is az egyik gyermek „kistanító” szerepet vállalva javít, dicsér, építő kritikát fogalmaz meg.
- b) Homogén pár esetén a kölcsönös támogatás kapja a fő szerepet, az ellenőrzés, értékelés iránya kiegyenlített.

3. Önálló, egyéni, részben egyénre szabott vagy individuális munka esetén:

- a) Önellenőrzés, értékelés során a gyermek saját munkáját ellenőrizve, a hibáit megfogalmazva önkritikát gyakorol, ezáltal személyisége, belső kontrollja fejlődik.
- b) A tanítói ellenőrzés, értékelés: az ellenőrzés-értékelésnek e klasszikus formája külső, objektív kritikát vagy megerősítést fogalmaz meg.

AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTRENDSZERE

A készségtárgyak eltérő tevékenységtípusai eltérő értékelési szempontokat kívánnak meg, de szem előtt kell tartani a diagnosztikus szemléletet.

A modulban szereplő ellenőrzési, értékelési módok mindig az adott produktum, alkotás bemutatásával zárulnak. A bemutatók ellenőrzése, értékelése történhet a tanár által, csoportosan, párban vagy önértékeléssel.

A gyermekek által végzett értékeléseknél meg kell adni az értékelési szempontokat is, hiszen más szempontrendszert igényel egy kézműves alkotás, mint egy néptáncbemutató.

Néptánc foglalkozásokon a gyermek:

- Mozgáskoordinációja milyen mértékben harmonikus?
- Gyakorlatok elsajátítására milyen mértékben képes?
- Mozgásos játékokban aktívan, vagy nehezen vesz részt?
- Szabályok ismerete, alkalmazása milyen mértékben megfelelő?

Modulok: Csárdásos modulok

AZ ÉRTÉKELÉS MÓDSZERE

A modulok filozófiájának megfelelően az ellenőrzés-értékelés folyamatjellegű, diagnosztikus-elemző, és nagymértékben a gyermekek véleményeit veszi figyelembe. A felnőtt saját értékelésével inkább mintaadó, semmint autokratikus hangadó.

Az ellenőrzési-értékelési mód megválasztásánál figyelembe kell venni az azt megelőző tanulászervezést, tehát a páros vagy csoportos tevékenységet páros, csoportos ellenőrzés-értékelés zárja.

MODULVÁZLAT

	Lépések, tevékenységek (az idő megjelölésével) (a mellékekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport – A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (melléklet megnevezése)
				Munkaformák	Módszerek	
A tartalom feldolgozása						
	<p>A „Tovahaladó csárdás” gyakorlása körben 15 perc</p> <p>A tanító a körben állva a csárdás lépést bemutatja, közben mondja az instrukciókat.</p> <p>– Kör kihúzása után kilépünk jobb oldalra, majd bal lábat mellézárjuk, és ezt a dallam végéig ismétljük, így haladunk körbe. Ezt a lépést hívják tovahaladó csárdásnak.</p> <p>– Most az ellenkező irányba indul a lépés: bal lábbal kilépünk oldalra, majd a jobb lábat mellézárjuk, ezt a dallam végéig ismétljük.</p>	<p>*motoros koordinációs alapkészségek, mozgásszabályozás, mozgás szervezése, mozgás tervezése, csoportos mozgás szervezése, tervezése, hallási észlelés, téri tájékozódás, térbeli irányok észlelése, kódolása, jobb-bal megkülönböztetése, tér, idő, ritmus, zenei hang felismerése, kódolása, feldolgozása, balról jobbra és jobbról balra való haladási irány</p>	<p>A toवालadó csárdás többféle módon variálható, az időkerettől függően.</p> <p>a toवालadó csárdás többféle módon variálható, az időkerettől függően a csárdás lépéseit színesíthetjük: – „tovahaladó csárdás” dobogással</p>	<p>frontális</p> <p>frontális</p>	<p>tanári bemutatás</p> <p>tanári instrukciók</p> <p>közös tánc</p> <p>tanári instrukciók</p>	

	Lépések, tevékenységek (az idő megjelölésével) (a mellékletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport – A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (melléklet megnevezése)
				Munkaformák	Módszerek	
	<p>– Énekeljük a dalt úgy, hogy az utolsó két ütemre 4-et tapsolunk (mát-kám asz-szony!)</p> <p>A csárdás lépéseit színesíthetjük: „Tovahaladó csárdás” tapsolással</p> <p>– minden lépésnél kettőt tapsolunk, egyet a kilépéskor egyet a mellézáráskor (természetesen nem fogjuk egymás kezét)</p> <p>„Tovahaladó csárdás” koncentrikus körökben:</p> <p>– a gyerekek két koncentrikus kört alkotnak, a két kör ugyanabban az irányban halad</p>	<p>szeriális észlelési szerveződés, rész–egész megkülönböztetése, a figyelem koncentrációja a szabálykövetésben és a szabálytartásban, monotóniatűrés, hallási emlékezet, munkaemlékezet, felidézés a különböző időtávú emlékek alapján, beszédfolyamatok, testlélmény, testtudat, jel, szimbólum, együttműködési szándék és készség, modellnyújtás, modellkövetés*</p>	<p>(mellézáráskor dobbantunk egyet mellézáró lábbal)</p> <p>– „tovahaladó csárdás” dobogással és tapsolással (a tapsolás és dobbantás kombinációja)</p> <p>– „tovahaladó csárdás” koncentrikus körökben (a gyerekek két koncentrikus kört alkotnak, az egyik jobbra a másik balra kezdi el a lépést)</p>	<p>csoportmunka</p>	<p>közös tánc</p>	